

GÖTEBORGS UNIVERSITET

HUMANISTISKA FAKULTETEN

HANDLINGSPLAN FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

ÅR 2011-2015

Fastställd av
Humanistiska fakultetsnämnden
Göteborgs universitet
2011-05-19

Innehåll

1	INLEDNING	3
1.1	Om begreppet hållbar utveckling	3
1.2	Uppdraget	5
1.3	Process för Humanistiska fakultetens handlingsplan	6
2	INDIREKT MILJÖPÅVERKAN	7
2.1	Kompetensutveckling	7
2.2	Forskning och forskarutbildning	8
2.3	Grundutbildning	9
2.4	Samverkan med studenter	10
2.5	Samverkan med omgivande samhället	11
3	DIREKT MILJÖPÅVERKAN	12
3.1	El- och vattenförbrukningen	12
3.2	Avfall och källsortering	14
3.3	Klimatpåverkan	15
3.4	Inköp	16
4	MILJÖREVISIONSPLAN	17

1 INLEDNING

"Göteborgs universitets strategiska profil handlar i hög grad om vår forskning och utbildning och om vår öppenhet mot och samverkan med det omgivande samhället. Men den del av vår profil som jag tycker med åren blivit alltmer relevant är *Verkar för det hållbara samhället*. Hållbar utveckling och minskad klimatpåverkan är centrala frågor för Göteborgs universitet."

Rektor Pam Fredman, ur Hållbarhetsredovisningen 2009

1.1 Om begreppet hållbar utveckling

I Högskolelagen; 1 kap 5 §, fastställs följande: "Högskolorna skall i sin verksamhet främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa". Begreppet lanserades första gången i Brundtlandkommissionens rapport (WCED 1987:1). Där definierades hållbar utveckling som "att utvecklingen tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov". I rapporten betonas att jordens resurser är begränsade och att det inte är möjligt för alla i världen inklusive kommande generationer att kunna åtnjuta ett anständigt liv med mindre än att omfattande samhällsförändringar kommer till stånd.

En grundläggande tanke bakom idén om hållbar utveckling är således att en hållbar utveckling ur ekologisk synvinkel endast är möjlig genom att utvecklingen även är hållbar ur en samhällelig synvinkel. I Brundtlandkommissionens rapport diskuteras tre dimensioner av hållbar utveckling; ekonomisk, social och ekologisk. Hållbar utveckling ur ett socialt perspektiv rör dels krav på att grundläggande mänskliga behov tillgodoses, men även att människor världen över ska tillförsäkras en god livskvalitet. Ur ett ekonomiskt perspektiv innebär hållbar utveckling att ekonomisk tillväxt ska ske på ett rättvist sätt, vilket betyder att den ska skapa lika möjligheter för alla människor, både i dag och i framtiden. En ekologiskt hållbar utveckling medför att samhällens produktion och konsumtion håller sig inom ramen för vad jordens ekosystem klarar av. Dessa tre dimensioner hänger intimt samman. Hållbar utveckling ur social synvinkel kan betraktas både som ett resultat av och en förutsättning för ekonomisk utveckling. På samma vis är en ekologiskt hållbar utveckling inte möjlig under förhållanden av extrem fattigdom och djupt orättvisa sociala förhållanden och social och ekonomisk utveckling är omöjlig i en värld med ytterst begränsade ekologiska resurser. För att åstadkomma en ekologiskt hållbar utveckling krävs alltså socialt och ekonomiskt väl fungerande samhällen.

Begreppet hållbar utveckling är ett politiskt eller normativt begrepp snarare än ett vetenskapligt eller deskriptivt sådant, då det handlar om hur världen bör vara och inte om hur den faktiskt ser ut. Brundtlandkommissionens tolkning av begreppet, vilket är den som numera allmänt omfattas, innebär en politisk utmaning. Att sträva efter en hållbar utveckling innebär i princip att alla beslut av politisk, social och ekonomisk karaktär måste ta hänsyn till dess ekologiska konsekvenser.

Trots att begreppet har en så viktig funktion att fylla i många samhälleliga områden, är det inte särskilt väldefinierat. Viktiga värden som framhålls i bestämmelser av begreppet är rättvisa, livskvalitet och jämlikhet. När man påpekar att vissa grupper av människor i vissa delar av världen eller under en viss tid inte ska skö sig på andras bekostnad så innefattar detta en idé om att en rättvis fördelning av resurser är något eftersträvänt. Man kan i detta sammanhang tala om, dels *långsiktig rättvisa* som innebär att framtida generationer ska kunna åtnjuta (minst) lika goda förutsättningar som nutida, dels *global rättvisa* som innebär att bördor för att uppnå den långsiktiga

rättvisan ska fördelas rättvist mellan nutida intressenter. En annan viktig komponent är föreställningen om ett gott liv eller god livskvalitet. I Brundtlandrapporten står att människor har rättmätiga anspråk på förbättrad livskvalitet (s. 87). Ytterligare ett viktigt begrepp i sammanhanget är jämlikhet. En hållbar utveckling ska garantera jämlika möjligheter för alla (s. 88). Begreppen rättvisa, jämlikhet och livskvalitet är i sig själva vaga och öppna för en rad olika tolkningar. Begrepps innehåll bestäms delvis av hur de används i praktiken och olika politiska och forskningsmässiga tillämpningar sätter dem under stadig förändring. Man skulle kunna beskriva det som att begreppet hållbar utveckling fortfarande är under konstruktion.

I SOU 2004:104 *Att lära för hållbar utveckling* beskrivs vad som kännetecknar utbildning för hållbar utveckling. Här följer en kortfattad sammanfattning:

- Undervisningen bör kännetecknas av demokratiska arbetsätt så att studenterna har inflytande över utbildningens form och innehåll
- Lärandet bör kännetecknas av nära och täta kontakter med natur och samhälle
- Lärandet inriktas mot problemlösning och stimulerar till kritiskt tänkande och handlingsberedskap
- Utbildningen bör ge mångsidiga belysningar av ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden
- Innehållet i utbildningen bör spänna från dåtid till framtid och från det lokala till det globala
- Målkonflikter och synergier mellan olika intressen och behov bör klarläggas

Högskolorna ska främja en hållbar utveckling. Det borde rimligtvis innebära att de dels i sig själva ska utgöra hållbara institutioner, d v s de ska erbjuda sina anställda och studenter en miljö som är både ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar. En sådan miljö uppnås i sin tur genom upprättandet av en organisation som är hållbar ur samtliga synvinklar samt ett forsknings- och undervisningsinnehåll som även det är hållbart ur ett långsiktigt perspektiv. Ett sådant innehåll innebär delvis att utbildningar som sådana bör vara konstruerade på ett sätt att de väl förbereder studenter för ett arbete inom det område utbildningen rör, delvis att utbildningarnas innehåll stimulerar till kritiskt tänkande och en beredskap att verka för och i ett hållbart samhälle. Vidare medför det att högskolorna ska bidra till hållbar utveckling i en vidare bemärkelse, nämligen för samhället och den ekologiska miljön i stort. Det senare målet uppnås främst genom forskning som rör hållbar utveckling som sådan.

Det är uppenbart att en stor del av den humanistiska forskningen och undervisningen berör hållbar utveckling även utan att särskilda satsningar görs inom detta område. Humaniora handlar om att studera människan som kulturell varelse. En allt mer globaliserad värld ställer också krav på goda språkkunskaper. Flertalet humanistiska ämnen handlar om att ge mångsidiga belysningar av ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden och i många fall även ur ett historiskt perspektiv.

Humaniora kännetecknas även av att utbildningarna ger studenter verktyg att själva kritiskt analysera sociala och kulturella fenomen och teorier samt att analysera de begrepp som handlar om dessa fenomen. Ämnenas natur gör det därmed även särskilt lämpligt att inom Humanistiska fakulteten satsa på forskning som specifikt rör hållbar utveckling ur både historiska, kulturella, etiska och rent begreppsliga infallsvinklar.

1.2 Uppdraget

Rektors uppdrag till fakultetsnämnden inom området miljö och hållbar utveckling lyder:

– **Uppdrag och ansvar:**

Klargöra och definiera uppdrag och ansvar för miljöhänsyn och miljöledningsarbete.

– **Kompetensutveckling:**

Säkerställa att varje person, som utför arbetsuppgifter som kan orsaka betydande miljöpåverkan, har kompetens grundad på lämplig teoretisk och praktisk utbildning och erfarenhet.

– **Regler och verksamhetsrutiner:**

Tillämpa gemensamma, eller egna utarbetade, regler och rutiner för arbetsmoment som kan orsaka miljöpåverkan eller överträdelse av miljölagstiftning.

– **Hållbar utveckling i grundutbildning:**

Integrera hållbar utveckling i utbildningen på grundnivå och avancerad nivå. "Hållbar utveckling" i enlighet med definitionen i Högskolelagen.

– **Handlingsplan för miljö och hållbar utveckling:**

Utifrån universitetets gemensamma "Handlingsplan för miljö och hållbar utveckling 2011-2015", utarbeta, genomföra och följa upp den egna handlingsplanen för miljö och hållbar utveckling.

– **Uppföljning:**

Följa upp miljöaspekter och efterlevnad av miljölagstiftning, samt årligen lämna underlag till universitetets hållbarhetsredovisning och rapportering till regeringskansliet. Fakulteten skall även genomföra revisioner i enlighet med miljörevisionsplanen, samt minst en genomgång per år med fakultetsledningens representant.

Göteborgs universitets miljöarbete skall på lång sikt inriktas mot att universitetet ingår som en del i ett framtida hållbart samhälle. Universitetet skall minimera all negativ miljöpåverkan, öka kunskapen om miljö och hållbar utveckling samt integrera miljöarbetet i den ordinarie verksamheten.

En förutsättning för ett effektivt miljöarbete inom universitetet är att miljöfrågorna integreras på ett systematiskt sätt i den dagliga verksamheten och samtidigt görs till en ledningsfråga. Ett sätt att säkerställa detta är att utveckla ett miljöledningssystem. Ett miljöledningssystem fungerar som ett verktyg för att driva miljöarbetet.

Miljöhänsyn ska vägas in i alla beslut och alla funktioner ska präglas av miljömedvetenhet.

Miljöarbetet ska ideligen förbättras och utvärderas. Fakulteten ska tillämpa miljölagstiftning och de föreskrifter som berör verksamheten.

"Miljö och hållbar utveckling är ju allas vår framtid. Göteborgs universitet är en kunskapsorganisation, vi har till uppgift att skapa kunskap och förmedla kunskap och då tycker jag att det är en självklarhet att vi har miljövetenskap och även miljömedvetandet som en av de viktigaste bitarna. Alla som arbetar här och alla som kommer härifrån ska ha ett miljömedvetande med sig, oavsett om man ska arbeta med miljöfrågor eller inte."

Pam Fredman, Rektor, från filmen "Det hållbara universitetet"

1.3 Process för Humanistiska fakultetens handlingsplan

Processen för att ta fram Humanistiska fakultetens handlingsplan för hållbar utveckling görs utifrån rektors uppdrag till fakultetsnämnden inom området för miljö och hållbar utveckling samt från de hållbarhetsaspekter¹ som identifierats som mest betydande inom fakultetens verksamhet. Förslag till handlingsplanen har utarbetats av miljösamordnarna tillsammans med fakultetens miljörepresentanter. Förslaget har även diskuterats vid ledningens genomgång 2011-04-08 och därefter har handlingsplanen behandlats på Humanistiska fakultetsnämnden 2011-05-19.

Handlingsplanens områden

Hållbarhetsmålen för 2011-2015 har delats in i 9 områden. Målen utgår från rektors uppdrag och från de identifierade indirekta och direkta hållbarhetsaspekterna som visats sig vara de mest betydande, alltså de aktiviteter och verksamheter inom fakulteten som är mest miljöpåverkande.

Hållbarhetsmålen:

1. Mål för område Kompetensutveckling
2. Mål för område Forskning och forskarutbildning
3. Mål för område Grundutbildning
4. Mål för område Samverkan med studenter
5. Mål för område Samverkan med omgivande samhälle
6. Mål för område El- och vattenförbrukning
7. Mål för område Avfall och källsortering
8. Mål för område Klimatpåverkan
9. Mål för område Inköp

Handlingsplanen ska vara enkel och visa:

- Vad vill fakultetsnämnden? (hållbarhetsmål)
- Vem gör vad och hur gör vi? (uppdrag)
- Hur mäter vi resultat? (nyckeltal/måttenheter)
- Vilka arbetsinsatser och medel behövs (resurser)
- Resultatmätning (uppföljning)

¹ Genomgående i dokumentet används hållbarhetsaspekt istället för miljöaspekt

2 INDIREKT MILJÖPÅVERKAN

2.1 Kompetensutveckling

Koppling till miljöpolicy

Universitetets miljöarbete skall fortlöpande förbättras, samt utvärderas genom regelbundna miljörevisioner.

Universitetets miljömål

Universitetet skall säkerställa att alla i ledande befattning med personalansvar har genomgått en miljöledningsutbildning. Universitetet skall säkerställa att 10 procent av totala antalet anställda årligen deltar i kompetensutveckling inom hållbar utveckling.

Bakgrund

Begreppet "Hållbar utveckling" konstrueras kontinuerligt över tid. Det handlar om människors intressen, djurens intressen och naturens intressen. Inom humanvetenskaperna återfinns bl.a. de sociala, kulturella och ekonomiska aspekterna. Humaniora handlar om att studera människan som kulturell varelse.

Fakultetens hållbarhetsmål: Fakulteten skall verka för att öka insikten om den aktiva roll och betydelse som lärare och forskare inom humaniora kan ha för att påverka begreppet "hållbar utveckling" och fylla det med innehåll. Detta skall finna uttryck i en medveten strategi vad gäller kursernas innehåll och utformning.

Nyckeltal/måttenhet

Antal genomförda utbildningstillfällen för utformande av kursplaner kring hållbar utveckling.

Uppdrag

Prefekterna får i uppdrag att anordna minst ett utbildningstillfälle för samtlig personal. Förslagsvis kan Christian Munthe bjudas in till ett utbildningstillfälle på respektive institution. Institutionerna skall årligen redovisa sina strategier och sitt arbete med hållbar utveckling inom grund- och forskarutbildningen.

Resurser

Kostnader i samband med utbildningstillfällena. Kostnaderna redovisas separat vid uppföljning.

Uppföljning

Mål, nyckeltal, resurser och uppdrag följs upp vid varje årsskifte, i samband med annan uppföljning.

2.2 *Forskning och forskarutbildning*

Koppling till universitetets miljöpolicy

Göteborgs universitet skall vara ett av de ledande universiteten i Europa för utbildning och forskning inom hållbar utveckling och miljö. Miljöhänsyn vägs in i alla beslut. Såväl forskning och undervisning, som administration, förvaltning och tekniska funktioner präglas av miljömedvetenhet.

Universitetets miljömål för forskning

Universitetet skall öka mängden forskning inom hållbar utveckling.

Bakgrund

Mot bakgrund av universitetets mål om ökning av forskning inom området hållbar utveckling ska fakulteten arbeta för att synliggöra hur humanistisk forskning bidrar till hållbar utveckling. Fakulteten ska eftersträva ökad kvalitet och därmed ökad konkurrenskraft i forskningen, både nationellt och internationellt.

Fakultetens hållbarhetsmål: Fakulteten skall i enlighet med GU:s handlingsplan för miljö och hållbar utveckling verka för ökad medvetenhet i frågor kring hållbar utveckling, både bland anställda och bland studenter samt arbeta för att synliggöra humanistisk forskning inom begreppet hållbar utveckling.

Nyckeltal/Måttenhet

Antal nyckelord och antal, genom nyckelord, identifierade publicerade artiklar.

Uppdrag

Samordnaren för indirekta miljöfrågor får i uppdrag att i samverkan med viceprefekterna för forskning/forskarutbildning bilda en arbetsgrupp, som har till uppgift att komplettera den sökordslista som tagits fram för utsökning av forskare inom hållbar utveckling i GUP.

Resurser

Ersättning till arbetsgrupper.

Uppföljning

Mål, nyckeltal och uppdrag följs upp vid varje årsskifte, i samband med annan uppföljning.

2.3 Grundutbildning

Koppling till miljöpolicy

Universitetet strävar efter att göra studenter och personal medvetna om miljö- och utvecklingsfrågor och genom forskning, utbildning och samverkan med omgivande samhället stimulera till konkreta handlingar som främjar en hållbar utveckling.

Universitetets miljömål

Universitetet skall öka integreringen av hållbar utveckling i utbildningen.

Bakgrund

Utifrån högskolelagens 1 kap. 5 § skall universitetet sträva efter att göra studenter medvetna om frågor kring hållbar utveckling. Det finns behov av att på ett övergripande sätt ta tag i frågan och systematiskt gå igenom fakultetens utbildning med avseende på integrering av hållbar utveckling i grundutbildningen. Genomgångens mål kan knappast bli att integrera hållbar utveckling i alla kurser och program, utan mer en bedömning av var det kan vara relevant och fruktbart med en sådan integrering. I många utbildningar finns moment med kritiskt och konstruktivt tänkande och förhållningssätt.

Fakultetens hållbarhetsmål: Fakultetens lärare ska delta i kursen "Hållbar utveckling i utbildningen" som arrangeras av Göteborgs miljövetenskapliga centrum, GMV. Kursen vänder sig till lärare/kursledare som funderar på hur man skall märka sina kurser i kurskatalogen eller hur/om man kan integrera hållbar utveckling i sin utbildning.

Nyckeltal/måttenhet

Antal lärare som har gått kursen eller annan motsvarande utbildning som anordnas av fakulteten innan periodens slut.

Uppdrag

Prefekterna uppmanar lärarna att medverka i de kurser som arrangeras av GMV och av fakulteten under perioden och integrera detta i de anställdas kompetensutvecklingsplan.

Resurser

Lärarnas arbetstid/kompetensutveckling.

Uppföljning

Mål, nyckeltal och uppdrag följs upp vid varje årsskifte, i samband med annan uppföljning.

2.4 Samverkan med studenter

Koppling till miljöpolicy

Universitetet strävar efter att göra studenter och personal medvetna om miljö- och utvecklingsfrågor och genom forskning, utbildning och samverkan med omgivande samhälle stimulera till konkreta handlingar som främjar en hållbar utveckling.

Universitetets miljömål

Universitetet skall öka antalet aktiviteter och samverkansprojekt inom området hållbar utveckling hos studenterna.

Bakgrund

Fakulteten ska sträva efter att göra studenter medvetna om frågor kring hållbar utveckling och som ett led i medvetandegörandet föra diskussioner om anordnandet av en studentdag. Studentdagen ska ha inriktning mot hållbar utveckling och vänder sig i första hand till studenterna, men kan även vara öppen för andra intresserade inom fakulteten. Dagen anordnas med fokus på sociala, ekonomiska och ekologiska aspekter.

Fakultetens hållbarhetsmål: Anordna minst en studentdag med inriktning mot hållbar utveckling samt att integrera studentperspektivet i fakultetens utbildningar.

Nyckeltal/måttenhet

Genomförd studentdag och antal deltagare.

Uppdrag

Ledningens representant uppdras att tillsammans med miljösamordnarna utse en arbetsgrupp. Arbetsgruppen ska bestå av verksamhetsföreträdare och studentrepresentanter från Göta Studentkår. Gruppen ska arbeta för att genomföra minst en studentdag under perioden.

Institutionerna erbjuder sina studentrepresentanter att närvara vid fakultetens utbildningar.

Resurser

Arbetsgruppens arbetsinsatser.

Ersättning till eventuella externa deltagare under studentdagen.

Kostnader i samband med studentdagen.

Uppföljning

Mål, nyckeltal och uppdrag samt antal deltagare i utbildningarna följs upp vid varje årsskifte, i samband med annan uppföljning.

2.5 Samverkan med omgivande samhället

Koppling till miljöpolicy

Universitetet strävar efter att göra studenter och personal medvetna om miljö- och utvecklingsfrågor och genom forskning, utbildning och samverkan med omgivande samhälle stimulera till konkreta handlingar som främjar en hållbar utveckling

Universitetets miljömål

Universitetet skall stärka sin samverkan med omgivande samhälle inom hållbar utveckling.

Universitetet skall erbjuda det omgivande samhället i genomsnitt två publika aktiviteter inom hållbar utveckling per dag.

Bakgrund

Värdet av humanistisk forskning och utbildning ska synliggöras för omvärlden, särskilt på arbetsmarknaden. Fakulteten samverkar med det omgivande samhället och informerar kontinuerligt om sin verksamhet. Hög kvalitet på forskning och utbildning förutsätter öppenhet, dialog och samspel med omvärlden. I detta arbete har alumnverksamheten en given plats.

Fakulteten deltar i Internationella Vetenskapsfestivalen Göteborg. Vetenskapsfestivalen förmedlar vetenskap till allmänhet och skola på ett lättillgängligt och intresseväckande sätt samt erbjuder forskarsamhället en mötesplats. Syftet är att skapa en positiv attityd till forskning och vetenskap och uppmuntra till högre studier. Specifikt för Humanistiska fakulteten finns evenemanget "Bokslut" – ett återkommande evenemang där utgångspunkten är att synliggöra fakultetens bokproduktion och ge exempel på djupet och bredden i den aktuella forskning som pågår i fakultetens verksamhet. Radioprogrammet "Alltinget" kan även nämnas som ett mått på samverkan med omgivande samhället.

Fakultetens hållbarhetsmål: Fakulteten skall öka antalet framträdanden i populärvetenskapliga sammanhang och på så sätt bidra till insikt om humanioras betydelse för den globala kulturella hållbarheten.

Nyckeltal/måttenhet

Att anordna evenemanget bokslut en gång om året.

Antal lärare, forskare som deltar i populärvetenskapliga sammanhang.

Uppdrag

Prefekterna skall uppmana lärare/forskare att delta i populärvetenskapliga sammanhang.

Resurser

Tilldelning/arbetstid för samverkansprojekt.

Uppföljning

Mål, nyckeltal och uppdrag följs upp vid varje årsskifte, i samband med annan uppföljning.

3 DIREKT MILJÖPÅVERKAN

3.1 El- och vattenförbrukning

Koppling till miljöpolicy

Universitetet skall genom ett systematiskt miljöarbete sträva efter att förebygga eller minska den samlade miljöbelastningen. Universitetet skall ha ett certifierat miljöledningssystem.

Universitetet miljömål

Universitetet skall minska energianvändningen med 10 % per kvadratmeter till 2015 jämfört med 2008.

Universitetet skall år 2015 enbart använda el och värme från förnybara energikällor.

Bakgrund

Efter fakultetens omorganisation och omflyttningar 2008-2009 har el- och vattenförbrukningen generellt minskat. Tillsammans med fastighetsägare görs åtgärder för att minska elanvändningen ytterligare. Ett arbete har påbörjats med att byta ut gamla armaturer i allmänna ytor samt byte av armaturer med närvarovakter för belysningen i lärosalarna. Under hösten 2010 genomfördes ett energisparprojekt. Projektet startade med en kickoff där Anders Lund från Ekocentrum föreläste om smart energianvändning. Elmätare installerades och personal och studenter kunde följa utvecklingen av mätningarna på en TV-monitor i anslutning till huvudentrén. Fakulteten utlyste även en energispartävling och institutionen för litteratur, idéhistoria och religion vann tävlingen. De lyckades minska sin energiförbrukning med 23,8 % under mätperioden.

Kontroll av vattenförbrukningen görs kontinuerligt av Akademiska Hus. En rinnande kran eller toalett gör att förbrukningen ökar. Genom samarbete mellan personalen på fakulteten och Akademiska Hus kan förbrukningen minska om anmälan görs.

Fakultetens hållbarhetsmål: Fakulteten kommer under perioden att arbeta för att ytterligare minska el- och vattenförbrukningen jämfört med 2009.

Nyckeltal/Måttenhet

Jämförelse med statistik över elförbrukningen för 2009.

Jämförelse av uppgifter över vattenförbrukningen under perioden i den mån det är möjligt.

Uppdrag

Miljösamordnaren för den direkta miljöpåverkan uppdras att fortsättningsvis tillsammans med hyresvärderna Akademiska Hus titta på fler möjligheter med att installera rörelsedetektorer i lokalerna och fortsätta påbörjat arbete med att byta ut gamla armaturer mot mer energisnåla sådana. Uppdras åt miljösamordnaren för den direkta miljöpåverkan att tillsammans med Wallenstam AB påbörja en diskussion om förändringar i deras lokaler.

Anställda och studenter på samtliga institutioner/enheter uppdras att släcka ljuset och stänga av datorerna, (då det är möjligt) efter arbetstid. Vid längre frånvaro p.g.a. möte/seminarium skall ljuset släckas i arbetsrummet.

Inköpare/beställare uppmanas vara uppmärksamma på energiförbrukningen vid inköp eller vid hyra av energikrävande maskiner. Detta kan gälla datorer, skärmar, skrivare/copyprinters, kaffemaskiner, AV-utrustning mm.

Serviceenheten uppdras att i den mån det är möjligt byta alla glödlampor mot lågenergilampor.

Samtlig personal uppdras att meddela felaktigheter i lokalerna, antingen till Serviceenheten eller direkt till Akademiska Hus alternativt Wallenstam AB.

Resurs

Möjliga resurser i samband med byte av armaturer och åtgärder för energibesparingar.

Uppföljning

Mål, nyckeltal och uppdrag följs upp vid varje årsskifte, i samband med annan uppföljning.

3.2 Avfall och källsortering

Koppling till miljöpolicy

Universitetet följer tillämplig miljölagstiftning och föreskrifter liksom övriga miljökrav som universitetets berörs av.

Universitetets miljömål

Universitetet skall minska den totala mängden avfall med 10 procent till 2015 jämfört med 2009.

Universitetet skall öka andelen som materialåtervinnas eller komposteras med 10 % jämfört med 2009

Bakgrund

Göteborgs universitet reviderar sin avfallsplan årligen. Avfallsplanen ska vara ett verktyg för att upprätthålla arbetet med källsortering och innehåller en miniminivå för sortering inom universitetet. Målet med planen är att minimera mängden osorterat avfall. En utökad källsortering leder till en bättre miljö och ett bättre resursutnyttjande. Verksamheten inom fakulteten genererar en hel del hushållsavfall, trots att en hel del källsorteras. Mindre avfall kan det bli om man använder materialet/resurserna mer effektivt när man konsumerar och producerar varor. I gengäld minskar användningen av naturresurser och utsläppen från produktion och transport minskar och detta bidrar till att avfallsmängden också minskar. Miljöstationer placerade på strategiska platser i lokalerna, bidrar till att mängden osorterat avfall minskar.

Fakultetens hållbarhetsmål: Fakulteten ska minska den totala mängden avfall med 10 % till 2015 och öka andelen avfall som materialåtervinnas med 10 % till 2015 jämfört med 2009

Nyckeltal/Mättenhet

Jämförelse med avfallsstatistik från 2009.

Uppdrag

Miljösamordnaren för den direkta miljöpåverkan uppdras att tillsammans med institutionernas miljörepresentanter arbeta för att avfallsmängden minskar till år 2015.

Miljösamordnaren för den direkta miljöpåverkan uppdras att köpa in miljöstationer i den omfattning som behövs.

Miljösamordnaren för den direkta miljöpåverkan utarbetar rutiner tillsammans med universitetets avfallshandläggare.

Personalen uppmanas att avge avvikelserapportering om felsorterat avfall till miljösamordnaren.

Resurser

Kostnad för inköp av miljöstationer.

Kostnad för inköp av kompostkärl.

Kostnad för mindre ombyggnader.

Uppföljning

Mål, nyckeltal och uppdrag följs upp vid varje årsskifte, i samband med annan uppföljning.

3.3 Klimatpåverkan

Koppling till miljöpolicy

Universitetet skall genom ett systematiskt miljöarbete sträva efter att förebygga eller minska den samlade miljöbelastningen.

Miljöhänsyn vägs in i alla beslut. Såväl forskning och undervisning som administration, förvaltning och tekniska funktioner präglas av miljömedvetenhet

Universitetets miljömål

Universitetet skall minska utsläppen av koldioxid från resor och transporter med 20 procent till 2015 jämfört med 2008.

Bakgrund

En del resor är nödvändiga i utbildningen. Kontakter mellan forskare är en viktig faktor i samverkan och gränsöverskridande verksamheter. Att få presentera resultat, knyta kontakter och samverka vid nationella och internationella konferenser är av stor vikt för alla forskare. Miljöhänsyn är viktigt vid beställning av resor så att man reser på ett sådant sätt som minimerar miljöbelastningen.

Universitetets fastställda mötes- och resepolicy har tonvikt på "icke-resor", att välja klimatvänliga reseslag samt att undvika att flyga kortare sträckor. Möjligheten att använda e-mötesteknik har ökat något under senare år.

Cykel är ett bättre färdmedel ur miljösynpunkt – inga utsläpp och dessutom positiva hälsoeffekter. Bra och säkra cykelparkeringar uppmuntrar anställda att cykla.

Fakultetens hållbarhetsmål: Fakulteten ska minska utsläpp av klimatpåverkande gaser med 10 % till 2015 jämfört med 2008.

Nyckeltal/Måttenheter

Uppföljning av den statistik som kommer fakulteten tillhanda från miljöenheten.

Uppdrag

Personalen uppmanas att följa universitetets fastställda mötes- och resepolicy.

Uppdras åt miljörepresentanten på humanistiska fakultetskansliet att fortsätta hålla kontakt med miljöenheten och Göteborgs stad för att höra om möjligheten att placera ett hämtnings- och lämningsställe i projektet "Styr och Ställ" i anslutning till Humanistiska fakultetens huvudentré.

Uppdras åt miljösamordnaren för den direkta miljöpåverkan att tillsammans med Akademiska Hus försöka förbättra möjligheterna med att parkera cyklar för personal och studenter genom att skaffa säkrare cykelställ och markerad yta för cyklarna.

Resurser

Kostnad för iordningsställande av cykelparkeringar.

Kostnad för inköp av cykelställ.

Uppföljning

Mål, nyckeltal och uppdrag följs upp vid varje årsskifte, i samband med annan uppföljning.

3.4 Inköp

Koppling till miljöpolicy

Universitetet följer tillämplig miljölagstiftning och föreskrifter liksom övriga miljökrav som universitetet berörs av.

Universitetets miljömål

Universitetet skall öka andelen inköp och upphandlingar (mätt i ekonomiskt värde) där det ställs sociala, etiska och miljömässiga krav.

Bakgrund

Universitetet gör årligen inköp och upphandlingar för en miljard kronor. I samband med inköp hos universitetets upphandlade ramavtalsleverantörer måste inköparen aktivt göra ett val för att välja de produkter som är miljömärkta. Leverantören har oftast många fler produkter och för att göra inköpet miljömässigt rätt, måste inköparen förvissa sig om miljökraven på produkten/varan. Viss miljöinformation finns att tillgå i ramavtalsdatabasen. Inköparen är en nyckelperson inom verksamheten och har på så sätt ett inflytande på leverantörerna på marknaden. Pappersförbrukningen är stor inom fakulteten och är identifierad som betydande. I och med införande av GU-kortet och betalssystem för utskrift och kopiering kommer sannolikt pappersförbrukningen att minska.

Fakultetens hållbarhetsmål: Fakultetens skall under perioden uppmana den personal som ansvarar för inköp att delta i de utbildningar som anordnas centralt samt att vara vaksamma på inköp som inte faller inom de regler och riktlinjer som finns.

Nyckeltal/Måttenhet

Följa upp antal personer som deltagit i någon utbildning.

Följa upp pappersförbrukningen i och med att GU-kortet införs.

Uppdrag

Prefekterna uppmanas att säkerställa att inköparna har den kompetens för de arbetsuppgifter som utförs.

Inköparna/beställarna måste ställa miljökrav på de produkter de köper in.

Miljösamordnaren för den direkta miljöpåverkan följer upp pappersförbrukningen efter införandet av GU-kortet och byte av skrivare/copyprinters.

Uppföljning

Mål, nyckeltal och uppdrag följs upp vid varje årsskifte, i samband med annan uppföljning.

4 MILJÖREVISIONSPLAN

Humanistiska fakulteten ansluter sig till den centralt upprättade miljörevisionsplanen för interna och externa revisioner.